

Ἡ γυναικεία εὐπάθεια εἶνε τὸ κυριώτερον ἐμπόδιον εἰς τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τῆς γυναικός, καθιστῶσα αὐτὴν εὐπόβλητον καὶ εὐπιστον, καταλαμβάνουσα ὁλόκληρον τὴν προσωπικότητά της καὶ ἀναγκαιεύουσα τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ διανοητικοῦ φαινομένου.

Ἡ εὐαισθησία αὐτὴ κάμνει τὴν γυναῖκα νὰ σπεύδῃ εἰς βεβιασμένα συμπεράσματα χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ κἄν τὴν ιδέαν τὴν ὁποίαν τῆς ὑποβάλλουν. Τὸ θρησκευτικὸν πνεῦμα τῶν γυναικῶν εἶνε συνέπεια τῆς ψυχικῆς ταύτης καταστάσεως, τὴν ὁποίαν ἡ ψευδὴς καὶ ὑποτυπώδης ἀνατροφή τῶν ἡμερῶν μας, δὲν δύναται νὰ τροποποιήσῃ. Ἡ ἀνάγκη τοῦ ἔρωτος εἰς τὴν γυναῖκα, ὅπως καὶ τὸ συντηρητικὸν τῶν ἐνστικτῶν, ἐκδηλοῦται διὰ τῆς Πίστεως, τὴν ὁποίαν ποτὲ οὐτε ἀναλύει, οὐτε φροντίζει νὰ ἐξελέγχῃ ἡ ἰδία.

Ὁ συγγραφεὺς ἀπὸ τὴν αἰσθητικὴν τῆς γυναικός μεταβαίνει εἰς τὴν διανοητικὴν τῆς ζωὴν.

Πολλοὶ φιλόσοφοι, ὡς γνωστὸν, ἐδεώρησαν τὴν γυναῖκα ὑποδεστέραν τοῦ ἀνδρός ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην, ὁ Δὲ Γκαστέ ὅμως φρονεῖ ἀντιθέτως ὅτι ὑπὸ διανοητικὴν ἀκριβῶς ἔποψιν εὐρίσκεται πλησιέστερα τοῦ ἀνδρός. Ἐὰν ἡ εὐαισθησία τῆς ἐκμηδενίσει συχνὰ τὴν θέλησίν της, ἡ διάνοια τῆς, διὰ καταλλήλου ἀνατροφῆς, δύναται ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐπίδρασιν αὐτὴν τῶν νεύρων τῆς.

Ὁ Σπένσερ, ὁ Λομβρόζο, ὁ Μοίβιο, καὶ ὁ Λεμπὸν διακηρύττουσι τὴν γυναῖκα ἀνίκανον δι' ἐντόνους πνευματικὰς ἀγῶνας καὶ τὴν τοποθετοῦν εἰς πολὺ κατωτέραν βαθμίδα τοῦ ἀνδρός. Οἱ φυσιολόγοι προσεπάθησαν νὰ λύσουν τὸ ζήτημα, βασιζόμενοι ἐπὶ τῆς ποσότητος καὶ τοῦ ὄγκου τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας. Δὲν κατέληξαν ὅμως παρὰ εἰς ἀντιφατικὰ συμπεράσματα, ὅσον ἀφορᾷ καὶ τὸ σχετικὸν καὶ τὸ ἀπόλυτον βίρος τοῦ ἐγκεφαλοῦ. Οἱ Χούλιαν, Μπίσοφ καὶ Βιερόζδ διίσχυρίζονται ὅτι ὁ γυναικεῖος ἐγκέφαλος εἶνε μικρότερος καὶ ἐλαφρότερος ἀπὸ τὸν τοῦ ἀνδρός, σχετικῶς καὶ ἀπολύτως. Τελευταῖος ὅμως ὁ Μανουβριέ, ὁ ὁποῖος ἐχειρίσθη τὸ θέμα τοῦτο εἰς τὸ «Φυσιολογικὸν Λεξικόν» τοῦ Ρισσέ μὲ σπανίαν ἐμβρίθειαν, κατόπιν σειρᾶς συγκριτικῶν παρατηρήσεων κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ γυναικεῖος ἐγκέφαλος, ἐὰν εἶνε μικρότερος τοῦ ἀνδρός, σχετικῶς εἶνε ὀγκωδέστερος καὶ ὅτι ἐπομένως μεταξὺ τῶν δύο φύλων ὑπάρχει ἰσότης διανοητικῇ. Σήμερον κανὲν ἐκ τῶν δύο φύλων δὲν δύναται νὰ διεκδικήσῃ ὑπεροχὴν ποσοτικὴν ἐγκεφαλικῆς ἀναπτύξεως. Αἱ μελέται τοῦ Μανουβριέ ἀποδεικνύουσιν, ὅτι ἡ διάνοια τῶν γυναικῶν, ἐὰν δὲν ἐξισοῦται ἀκόμη πρὸς τὴν ἀνδρικὴν, δύναται διὰ καταλλήλου ἀναπτύξεως νὰ ἐξισωθῇ πρὸς αὐτήν.

Καὶ οἱ ψυχολόγοι ἐν τούτοις δὲν ἐδείχθησαν τρυφερώτεροι τῶν φυσιολόγων πρὸς τὰς γυναῖκας. Μόνον οἱ ἄνδρες, λέγουν, ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ γενικεύουν, νὰ συνθέτουν καὶ νὰ λογικεύονται. Αἱ παρατηρήσεις αὗται εἶνε ἴσως ὀρθαί, ἀλλ' οἱ κύριοι δὲν ἐπρόσεξαν εἰς τὸ γεγονός, ὅτι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ἀνδρῶν ὑπὸ τὴν ἔποψιν αὐτὴν δὲν σκέπτεται καλύτερα καὶ τελειότερα ἀπὸ τὰς γυναῖκας. Τὰ πλεῖστα ἐλαττώματα τῆς διανοήσεως, τὰ ὁποῖα ἀποδίδομεν εἰς τὰς γυναῖκας εἶχε χαρακτηριστικὰ μεγάλου ἐπίσης ἀριθμοῦ ἀνδρῶν. Ἄς παραδεχθῶμεν μᾶλλον ὅτι αἱ γυναῖκες ἐν γένει δὲν διανοοῦνται οὔτε καλύτερα, οὔτε χειρότερα ἀπὸ τοὺς ἄνδρας. Χαρακτηριστικὸν ἐν τούτοις τοῦ γυναικείου νοῦ εἶνε ὅτι σκέπτεται μὲ περισσοτέραν περιέργειαν καὶ περισσοτέραν λεπτότητα, ὅπως ἐπίσης, χαρακτηριστικὸν του εἶνε ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ ὑψωθῇ συνήθως μέχρι τῶν κορυφῶν τῆς σκέψεως καὶ νὰ ἐγγίσῃ τὰς αἰθερίας σφαίρας τῆς μεγαλοφυΐας.

Ἡ διανοητικὴ αὕτη ἀσθένεια —δὲν λέγω μειονεξία— περιορίζει τὴν δράσιν τῆς γυναικός, τὴν καθιστᾷ ἀνίκανον νὰ ἐφευρίσκῃ, νὰ δημιουργῇ, νὰ διευθύνῃ, ἀκόμη καὶ εἰς τὰς εἰδικότητας, αἱ ὁποῖαι φαίνονται περισσότερον προσιδιάζουσαι εἰς αὐτήν, ὅπως ὁ συρμὸς καὶ ἡ μουσικὴ. Οἱ μεγαλύτεροι οἰκοὶ τῶν συρμῶν ἔχουν ἐπὶ κεφαλῇς ἄνδρας, ὅπως ὁ Φελίξ, ὁ Δουσέ, ὁ Πακέν

ὁ Ρέδφνερ. Εἰς τὴν μουσικὴν δὲ εἶνε γνωστὸν ὅτι μίαν μόνον γυναῖκα συνθέσκει μελόδραμα.

Πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅμως, ὅτι ἡ στοιχειώδης ἀνατροφή τῆς συγχρόνου γυναικός ἤκιστα τὴν προπαρασκεύασεν εἰς τὴν διανοητικὴν ἐξέλιξιν. Ἐπαναλαμβάνομεν καθημερινῶς ὅτι αἱ γυναῖκες εἶνε ἀνίκαναι νὰ σκεφθοῦν. Ἀλλὰ ποῖος τὰς ἐδίδαξε ποτὲ νὰ σκέπτονται; Καὶ εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ τὰς συγκρίνῃ πρὸς τὸν ἄνδρα, ὁ ὁποῖος ὀλίγον ἢ πολὺ ἐφιλοσόφησε, ἔστω καὶ εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ ὁ ὁποῖος ὅπως δὴποτε ἐμυήθη εἰς μίαν ἐπιστημονικὴν μέθοδον; Ἄς διδάξωμεν πρῶτα τὴν γυναῖκα νὰ δεσπόζῃ τῆς ὑπερβολικῆς τῆς εὐαισθησίας, ἡ ὁποία ἀναστέλλει συνήθως τὴν σκέψιν, ἃς ἀναπτύξωμεν παρ' αὐτῇ τὴν συνήθειαν τῶν διανοητικῶν συναρτήσεων, ἃς τὴν διδάξωμεν νὰ σκέπτεται μὲ σταθερότητα καὶ δύναμιν, καὶ τότε μόνον ἃς τὴν συγκρίνωμεν διανοητικῶς πρὸς τὸν ἄνδρα. Αἱ δύο αὗται διάνοιαι δὲν θὰ εἶνε ποτὲ καθ' ὁλοκληρίαν ὅμοιοι, ὡς λειτουργίαι διαφορετικῶν προσαρμογῶν, ἡ γυναικεία ὅμως διάνοια, ἐξερχομένη τῆς παθητικῆς τῆς καταστάσεως, θὰ δυνηθῇ ν' ἀντίσῃ καὶ νὰ δώσῃ τὸ μέτρον τῆς δυνάμεώς της.

Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ὅμως αὐτὴν ὁ συγγραφεὺς διαβλέπει ἓνα κίνδυνον καὶ διὰ τὴν γυναῖκα αὐτὴν καὶ διὰ τὸ μέλλον τῆς φυλῆς. Αἱ λειτουργίαι, αἱ ἀποβλέπουσαι εἰς τὴν ἀναπαραγωγὴν, εἶνε ἀσυμβίβαστοι μὲ μίαν πολὺ ἐντονὸν διανοητικὴν ζωὴν. Πρόκειται περὶ φυσιολογικοῦ γεγονότος ἀποδεδειγμένου καὶ ἀναμφισβήτητου. Οἱ μεγάλοι φιλόσοφοι σπανίως εἶνε ἐρωτικοὶ ἄνθρωποι καὶ μίαν καλὴν οἰκωδέσποινα ἐξαιρετικῶς μόνον δύναται νὰ συνενώσῃ πρὸς τὰς γυναικείας ἀρετάς της μίαν ἀνωτέραν διανοητικὴν δύναμιν. Ἡ ἐγκεφαλικὴ δύναμις καὶ ἡ ζωὴ τῆς καρδίας, ἡ ἀπαραίτητος εἰς τὴν μητέρα καὶ τὴν σύζυγον, δὲν συμβιβάζονται συνήθως.

Ἐν συνόψει αἱ γυναῖκες, ὅπως ὅλα τὰ θήλεα, εἶνε παθητικαὶ καὶ ἀσθενεῖς. Ἡ ἐπιζωογονία τῶν σπλαγχνικῶν ὀργάνων ἐπέφερεν εἰς αὐτὰς ὑπερβολικὴν ἀνάπτυξιν τῆς νευρικῆς αἰσθητικότητος, συνέπεια τῆς ὁποίας εἶνε τὸ εὐσυνκίνητον, ὁ κύριος δηλαδὴ καὶ θεμελιώδης χαρακτήρ τῆς γυναικός. Τὸ εὐσυνκίνητον αὐτὸ, ἐνῷ τὴν καθιστᾷ ἀφ' ἐνός ἡρωίδα τοῦ ἔρωτος, τῆς ἀφοσιώσεως καὶ τῆς μητρότητος, ἀφ' ἑτέρου κυριεύει τὴν βούλησίν της καὶ ἐμποδίζει τὸν νοῦν της νὰ δώσῃ τὸ μέτρον τῆς δυνάμεώς της, διότι ἡ εὐαισθησία καθίσταται ἀμέσως διευθύνουσα δύναμις τῆς σκέψεώς της.

Ὁ κοινωνικὸς καὶ οἰκογενειακὸς ρόλος τῆς γυναικός εἶνε σημαντικώτατος, συμπεραίνει ὁ Μωρί; δὲ Γκαστέ. Ἡ γυναῖκα ὀφείλει νὰ εἶνε ἡ ψυχὴ τῆς ἐστίας, νὰ διαχύνῃ ὁλόγυρά της τὴν ἀγαθοεργίαν καὶ τὴν καλοσύνην, νὰ ἐπαγορεύῃ εἰς τὴν διαιώνισιν τοῦ εἶδους. Ὑπὸ διανοητικὴν, φυσικὴν καὶ οἰκονομικὴν ἔποψιν ὁ ρόλος της εἶνε μηδαμινός. Πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον της καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς φυλῆς δὲν πρέπει νὰ ζητῇ νὰ ὑπερβῇ τὰ ὅρια τῆς προσαρμογῆς τοῦ φύλου της.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

Αἱ παρεξηγήσεις, ἔκαμαν εἰς τὸν κίμονον περισσότερα κακὰ παρὰ οἱ σεισμοί.

Λεμοτί

*

Ὅταν ἔχῃ κανεὶς ὅλον τὸν κόσμον κατ' αὐτοῦ, σημαίνει, ἢ ὅτι ἔχει ἀπολύτως ἄδικον ἢ ἀπολύτως δίκαιον.

*

Εἰς πολλοὺς ἡ πᾶσις ἐν τῇ ριλήϊ εἶνε ἓνα εἶδος τεμπελιάς τῆς καρδίας.

*

Ὅταν ἡ γυνὴ λέγῃ περὶ τοῦ ἀνδρός: «αὐτὸς μόνον με ἀγαπᾷ», δύναται οὗτος νὰ εἶνε ἀσφαλής, ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ μόνος ποῦ δὲν ἀγαπάται.

✱ ✱